



Samenvatting

**Herdenkingsbijeenkomsten
50 jaar '30 mei 1969' en 25 jaar documentaire
'Gritu di un Pueblo' (Schreeuw van het volk) van John Leerdam**



Eindverslag

**Herdenkingsbijeenkomsten
50 jaar '30 mei 1969' en 25 jaar documentaire
'Gritu di un Pueblo' (Schreeuw van het volk) van John Leerdam**

Opgesteld door Lucia Martis, directeur ProFor

***Droevig eiland droevig volk
droevig eiland in de kolk
van de maalstroom van de maalstroom
droevig eiland zonder tolk.***

©Cola Debrot

©ProFor, Amsterdam, 22 juli 2019

1. Geschiedenis 30 mei 1969 en aanleiding van het project

Aanleiding 30 mei 1969

In de ochtend van 30 mei 1969 verzamelen zich arbeiders van de Shell voor een vooraf aangekondigde staking. Onder leiding van onder andere Wilson Godett en Amador Nita komen ongeveer vierduizend arbeiders van Wescar, de Petroleumbond en de Algemene Havenunie samen. Om druk op de Staten uit te oefenen, vertrekt de stoet richting het regeringscomplex Fort Amsterdam. Onderweg beginnen de plunderingen en sluiten meer mensen zich aan. De staking is vanaf dat moment geen arbeidersconflict meer, maar een volksopstand waarbij de politie niet meer in staat is om deze in goede banen te leiden.

Er vielen twee doden en honderden gewonden. De Nederlandse regering stuurde mariniers en veroorzaakte daarmee grote politieke onrust.

Een historisch overzicht van de koloniale geschiedenis van het eiland wordt in de film 'Gritu di un Pueblo' afgewisseld met interviews over die bewuste dag. Het geheel is ingebed in beelden van het huidige Curaçao, waar geweld en werkloosheid nu nog steeds tot onvrede leiden.

Het project

Op donderdag 30 mei 2019 was het 50 jaar geleden dat deze volksopstand plaatsvond op Curaçao. Om deze historische dag niet onopgemerkt voorbij te laten gaan organiseerden ProFor, Dutch Caribbean Book Club, Ocan en Vereniging Antilliaans Netwerk een aantal bijeenkomsten waarbij er aandacht werd besteed aan de vooravond van en de gevolgen van 30 mei 1969. De documentaire 'Gritu di un Pueblo': 30 mei 1969 van John Leerdam zal worden vertoond en dienen als leidraad van de avond.

ProFor heeft de projectaanvraag ook namens de bovengenoemde organisaties gedaan.

2. Samenwerkende partners



V.l.n.r.: John Leerdam, Lucia Martis, Magda Lacroes-Felesita, Roos Leerdam-Bulo

Stichting ProFor, vrijwilligersorganisatie in Amsterdam

ProFor heeft een groot bereik onder de bewoners van Zuidoost die van de voormalige Nederlandse Antillen afkomstig zijn, Zuid Amerika, Suriname en een steeds grotere groep uit Afrika. Voor deze groepen is ProFor een vanzelfsprekende plek om naar toe te gaan, in geval van problemen of vragen die men niet alleen kan beantwoorden of oplossen. Soms relatief eenvoudige vragen of vaker complexe en meervoudige situaties.

Stichting Ocan is een landelijke (vrijwilligers) organisatie zonder winstoogmerk die zich bezighoudt met projecten en activiteiten gericht op de positieverbetering van Caribische Nederlanders en aanverwante doelgroepen in het Koninkrijk der Nederlanden.

Dutch Caribbean Book Club heeft tot doel de leescultuur onder Caribische Nederlanders woonachtig in Nederland te stimuleren en de kennis over Caribische Nederlandse schrijvers en de cultuur van de (ei)landen binnen het Koninkrijk te delen en te vergroten.

Vereniging Antilliaans Netwerk organiseert vanaf 1990 regelmatig bijeenkomsten om Antilliaanse en Arubaanse professionals en anderen die hun een warm hart toe dragen, bijeen te brengen. Tijdens de bijeenkomsten worden onderwerpen van algemeen maatschappelijke en culturele aard, of andere onderwerpen op het gebied van politiek, dienstverlening en bedrijfsleven in het algemeen besproken.

3. De documentaire

De aanleiding van filmmaker, John Leerdam, om de film over de opstand op 30 mei 1969 te maken waren de onlusten om en nabij 30 mei 1969. Belangrijke vragen die een rol hebben gespeeld bij het maken van de film waren:

- Wat is er precies gebeurd en wat was de aanleiding van de opstand?
- Speelde 'kleur' een rol? Wat hebben we geleerd van 30 mei 1969?
- Is de opstand op 30 mei 1969 te vroeg gekomen en hoe nu verder?

Deze vragen werden onder andere in de documentaire beantwoord. Deze werd afgewisseld met foto's, archiefbeelden, nieuwsuitzendingen en interviews met de hoofdrolspelers van '30 mei 1969' te weten Wilson (Papa) Godett, Amador Nita en Stanley Brown. Ook vakbondsleiders, Shell-werknemers, politie-inspecteurs en bewoners van Curaçao kwamen aan het woord.

4. De bijeenkomsten

Maandag 3 juni in Amsterdam Zuidoost

De drukbezochte bijeenkomst vond plaats bij het Muziekcentrum Zuid Oost (MZO)(Hofgeest). De doelgroep bestond deze avond uit Caribische Nederlanders, Surinamers en Europese Nederlanders. Merendeels van de aanwezigen waren volwassenen 90% en jongeren 10%. Na de filmvertoning hield Collin Edson een interview met John Leerdam. Daarna was de mogelijkheid om in gesprek te gaan met de genodigden. Bijzonder is dat een aantal aanwezige jongeren aangaf dat ze niet op de hoogte waren van de opstand op 30 mei 1969. De bijeenkomst was voor hun een eyeopener.

Vrijdag 7 juni in Amsterdam Oost

De uitverkochte bijeenkomst vond plaats bij Vereniging Ons Suriname (Zeeburgerdijkstraat). Er waren om en nabij 100 personen aanwezig. Tijdens deze bijeenkomst hebben tevens Vereniging Ons Suriname, IZI solutions, The Black Archives, 529 Media productions hun medewerking verleend.

Na het gesprek met John Leerdam interviewde Ivette Forster (mede-oprichter van 529 mediagroep) 3 jonge panelleden: Quinsy Gario (performance artist), Naomie Pieter (performance artist) en Dyonna Benett (erfgoedprofessional). Gario had onlangs een voorstelling gemaakt waarin hij in de vorm van een interview met zijn moeder in gesprek ging over 30 mei 1969. Tijdens de avond vertelde hij over deze voorstelling en wat zijn moeder hem heeft meegegeven over 30 mei. Volgens Gario bestond er apartheid bij Shell omdat de werknemers hun eigen wijken hadden, waar de gekleurde bevolking niet in mocht.

Pieters, is van mening dat de opstand voortkomt uit de koloniale verhoudingen. Hoe kijkt zij terug op het activisme van 30 mei 1969 en de verhoudingen op het eiland? Binnenkort vertrekt zij naar Curaçao en zij zal daar actief zijn met een 'anti-racisme-manifest'.

Benett, wiens oom tijdens de onlusten dodelijk getroffen werd, gaf ook haar mening over 30 mei 1969. Het is voor haar nog steeds niet duidelijk wat er met haar oom precies is gebeurd op die dag. Een doorzefde auto waarbij er kennelijk geen slachtoffers waren, roept vragen bij haar op. Haar missie is om uit te zoeken wat er met haar oom, Orlando Geraldina, is gebeurd en of er nog meer slachtoffers waren op die bewuste dag.



Panelleden 7 juni



Publiek 7 juni

Zondag 7 juli in Amsterdam Centrum

Deze derde en laatste bijeenkomst vond plaats bij Rialto (Ceintuurbaan). De bijeenkomst stond in het teken van de Dag van de Vlag van Curaçao (Papiaments: dia di Himno i Bandera).

Op de vraag van Forster wat de aanleiding was van '30 mei' antwoordde Leerdam: "De aanleiding van '30 mei 1969' is de werkloosheid op het eiland. Shell ontsloeg arbeiders die een dag later door Wescar werden aangenomen voor een lager loon en zonder sociale voorwaarden. Ook was er onderscheid in loonbetaling tussen de zwarte werknemers en de Europese werknemers die bij Shell werkzaam waren. Er heerste apartheid op het eiland en de eilandbewoners voelden zich achtergesteld".

Wat de reden was voor het maken van de documentaire was een film over het leven van Martin Luther King jr. Dit heeft Leerdam aan het denken gezet. "Wat heeft de meeste indruk op hem gemaakt?" Dat was '30 mei 1969'. De vraag die hij zichzelf stelde was: "Hoe opereerde mijn vader in een organisatie die vrijwel wit was". Die vraag bleef onbeantwoord omdat Leerdams vader (voormalig politie-inspecteur) helaas in 1980 was overleden.



Ivette in gesprek met John Leerdam



Albert Leerdam, vader van John Leerdam

Andere bijeenkomsten

Woensdag 29 mei in Den Haag

De bijeenkomst vond plaats in het Filmhuis en werd georganiseerd door het Kabinet van de Gevolmachtigde Minister van Curaçao in samenwerking met Stichting Ocan en Vereniging Antilliaans Netwerk. De bijeenkomst was tevens een herdenkingsbijeenkomst in het kader van '50 jaar na 30 mei 1969'. Deze drukbezochte en uitverkochte herdenkingsbijeenkomst bestond uit een vertoning van de documentaire 'Gritu di un Pueblo' van John Leerdam, gevolgd door een paneldiscussie over '50 jaar na 30 mei 1969'. De panelleden waren de heer John Leerdam, de heer Gert Oostindie, mevrouw Valika Smeulders en de heer Stanley Inderson.



Tijdens deze bijeenkomst gaf Leerdam aan dat het openbaar bestuur verantwoordelijk is wanneer je verandering wilt, maar wij, het volk, moeten ook onze verantwoordelijkheid nemen". Het is een Koninkrijks aangelegenheid.

Filmhuis Den Haag

Dinsdag 25 juni in Den Haag

De besloten bijeenkomst vond plaats bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties waarbij de documentaire, 'Gritu di un Pueblo' (De schreeuw van een volk) werd vertoond. Hierna was er gelegenheid om in gesprek te gaan met John Leerdam, regisseur van de documentaire. De bijeenkomst is georganiseerd door het directoraat-generaal Koninkrijksrelaties van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Conclusie

Was er veel veranderd na 30 mei 1969? Volgens Leerdam is er op het politiek toneel veel veranderd. "Alle witte poppetjes" zijn vervangen door zwarte kopstukken. Er was een vercreolisering van de samenleving". Ook neemt Leerdam het de politiek van 30 mei 1969 kwalijk, omdat er volgens hem nauwelijks tot géén dialoog was tussen de bestuurders en het volk. "Op zich zijn er dingen veranderd, maar het volk voelde dat niet zo. 37% van de bevolking leefde en leeft nog steeds onder de armoedegrens. Er is structureel iets niet goed. Wat bijvoorbeeld nu in Venezuela gebeurt, heeft ook invloed op de eilanden".

Of er een vervolg komt op de documentaire 'Gritu di un Pueblo' geeft Leerdam aan dat het volk moet opstaan en nader onderzoek moet eisen. Hij doelt op de opmerking van ex-hoofdagent Sulvaran die in de documentaire aangaf dat er volgens hem meer dan 2 doden zijn gevallen.

Niettemin is er iets positief dat deze documentaire teweeg heeft gebracht. De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, Ingrid van Engelshoven, heeft beloofd dat '30 mei 1969' onderdeel wordt van het curriculum en dat de documentaire 'Gritu di un Pueblo' op scholen zal worden vertoond binnen het Koninkrijk.

John gaf in een interview ook aan dat de pijn nog steeds aanwezig is en dat men elkaar "tolereert".



John in 1969 in de 2^e klas van de basisschool



John als filmmaker

Met dank aan:

De Gemeente Amsterdam voor de financiële bijdrage aan dit project. Ook dank aan NiNsee, Vereniging Ons Suriname, IZI solutions, The Black Archives, 529 Media productions, voor de goede samenwerking.